

## PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Postawienie rusztowań.
2. Wykonanie badań konserwatorskich stratygraficznych.
3. Oczyszczenie warstwy malarskiej z brudu i kurzu – mechanicznie i chemicznie (detergenty).
4. Usunięcie pociemniałych werniksów, przemalowań – mechanicznie i chemicznie (skansol, terpentyna).
5. Usunięcie wtórnych kitów i innych nawarstwień – mechanicznie i chemicznie.
6. Podklejenie łuszczącej się warstwy malarskiej.
7. Dezynfekcja i dezynsekcja drewna – Hylotox.
8. Impregnacja drewna – Hekol w acetonie.
9. Uzupełnienie ubytków drewna – kity drzewne, wstawki drewniane, fleki.
10. Uzupełnienie ubytków zaprawy – kity klejowo-kredowe z plastyfikatorem.
11. Impregnacja malowideł – żywica syntetyczna.
12. Punktowanie scalające techniką olejno-żywiczną farbami firmy Mimeri – Restauro.
13. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej opisowej i fotograficznej.





Fot 1. Łaziska Rybnickie - drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- fragment polichromii - stan przed konserwacją

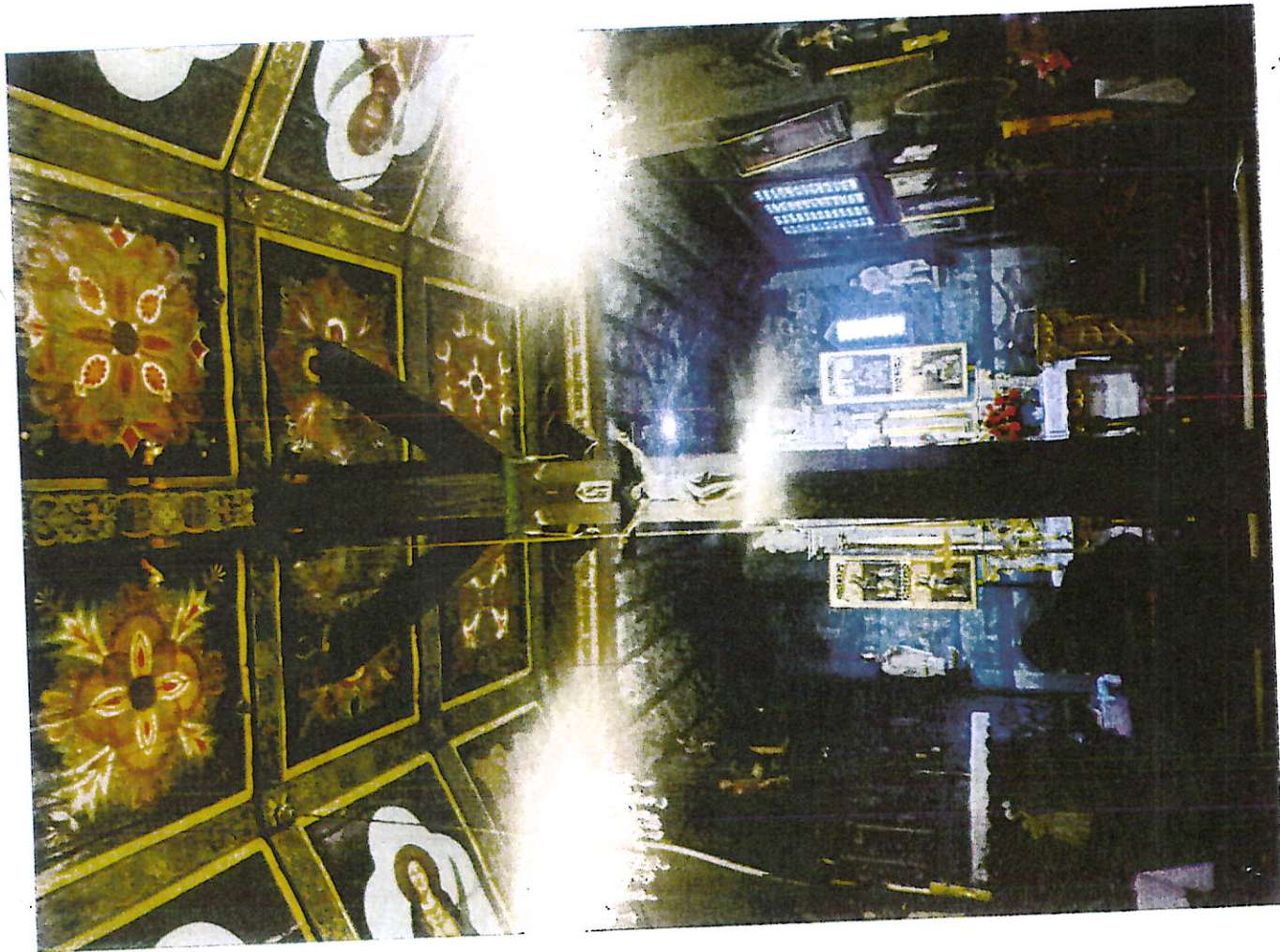


Fot 2. Łaziska Rybnickie - drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- fragment polichromii - stan przed konserwacją





Fot. 4. tarczka Rybnickie - Kościół pw. Wszystkich Św.  
- polichromia w nawie - stan przed konserwacją



Fot. 3. tarczka Rybnickie - Kościół pw. Wszystkich Św.  
- polichromia w nawie - stan przed konserwacją





Fot 5 Łaziska Rybnickie - kościół pw. Wszystkich Świętych  
fragment polichromii - stan przed konserwacją



Fot 6 Łaziska Rybnickie - kościół pw. Wszystkich Świętych  
fragment polichromii w nawie - stan przed konserwacją





Fot 7 tazioka Rybnickie - drewniany kościół pw. Wszystkich Świętych  
-fragment polichromii w nawie - stan przed konserwacją

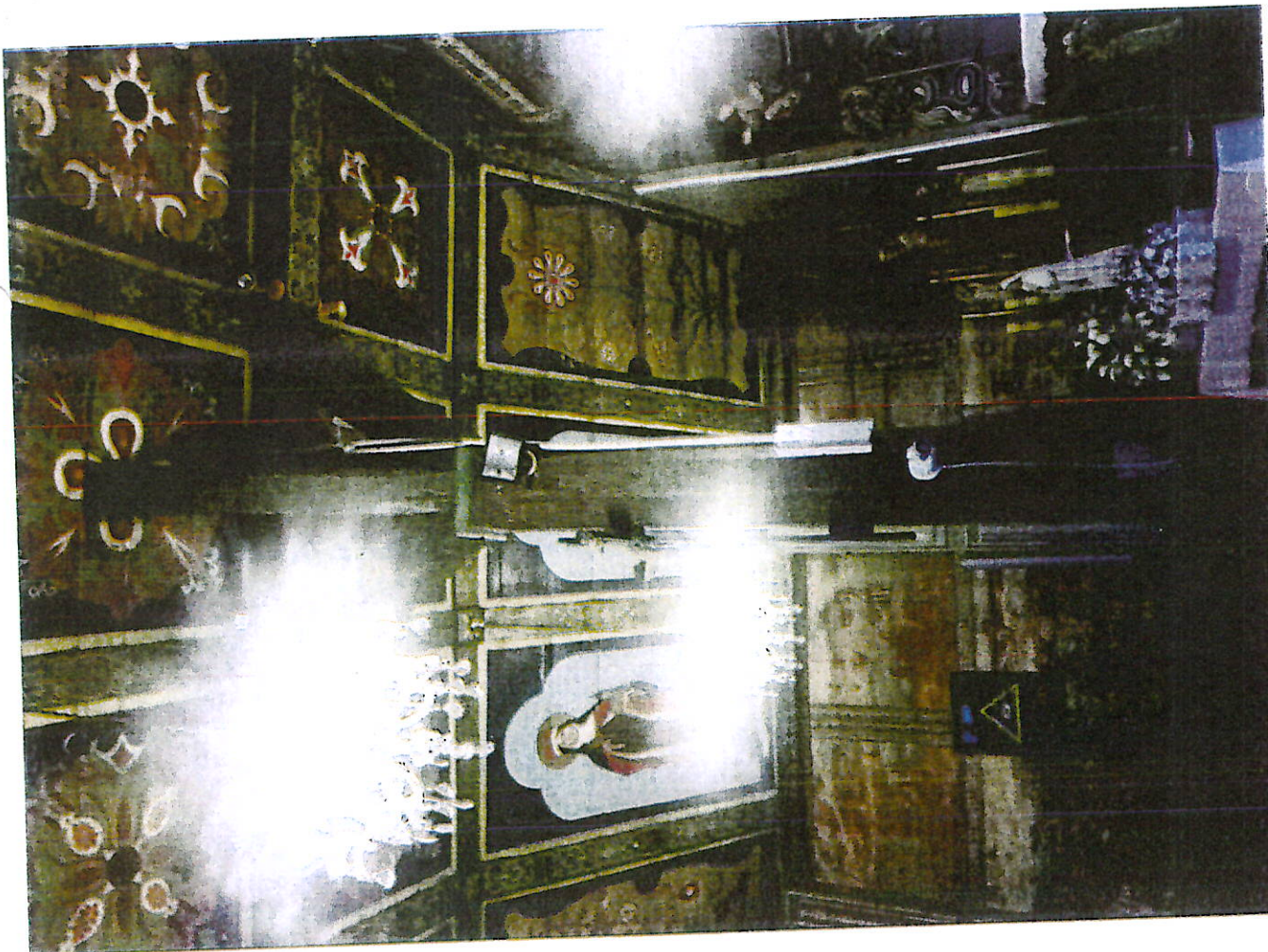


Fot 8 tazioka Rybnickie - drewniany kościół pw. Wszystkich Świętych  
-fragment polichromii w nawie - stan przed konserwacją



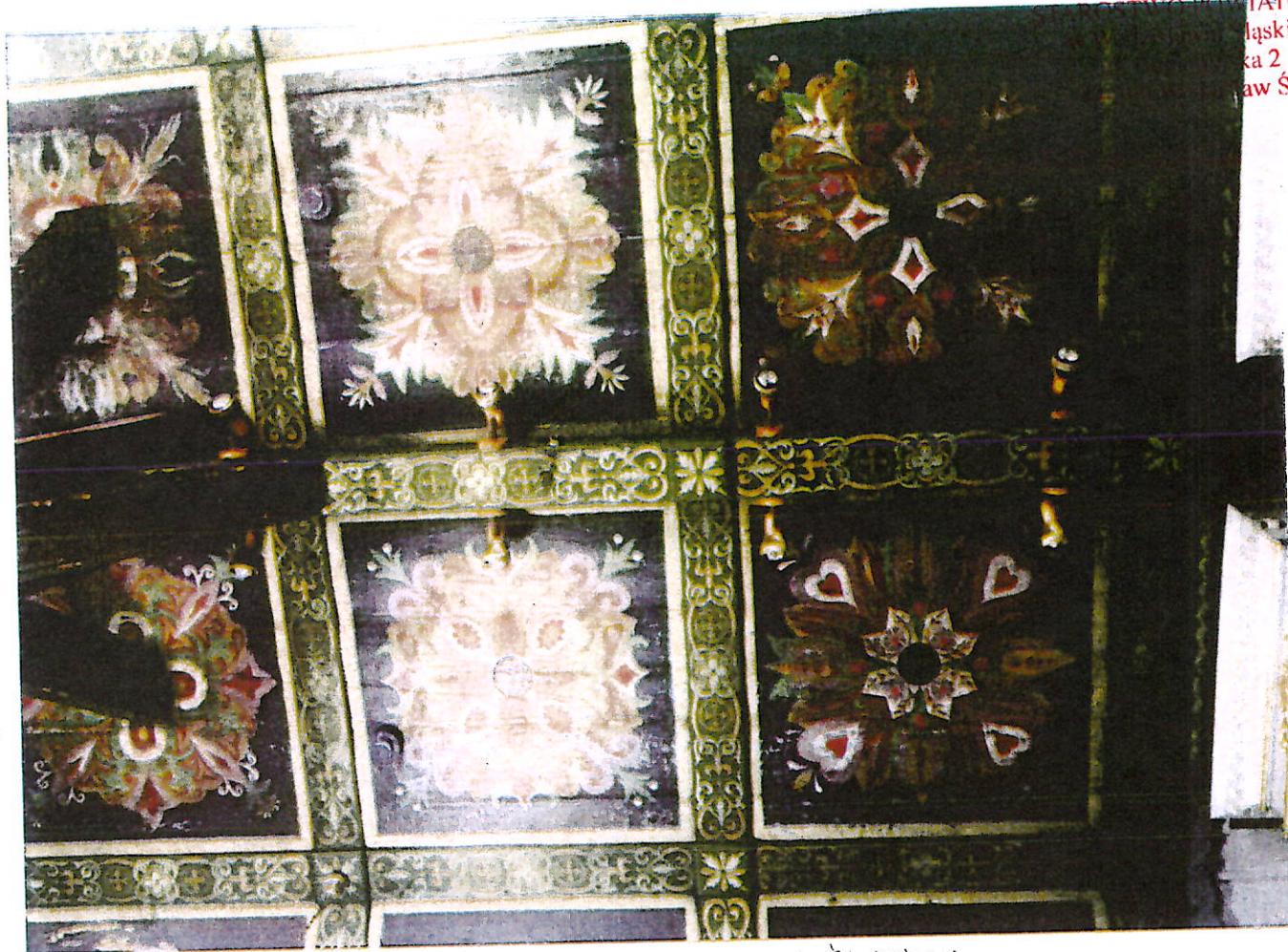


Fot 10 tarczka Rybnickie - kościół p.w. Wszystkich św.  
-fragment polichromii w nawie - przed konsekwacją



Fot 9 tarczka Rybnickie - kościół p.w. Wszystkich św.  
-fragment polichromii w nawie - przed konsekwacją





Fot 11 Łaziska Rybnickie - kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- fragment polichromii w nawie - stan przed konserwacją



Fot 12 Łaziska Rybnickie - kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- fragment polichromii w nawie - stan przed konserwacją



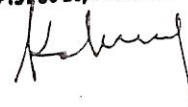
## PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Kościół p.w. Wszystkich Świętych  
ŁAZISKA RYBNICKIE

- ołtarz boczny p.w. „Św. Antoniego”
- ołtarz boczny p.w. „Św. Barbary”

Opracowała:  
mgr Anna Koszarska  
Konservator Dziel Sztuki  
32-020 Wieliczka  
ul. Wygoda 37  
tel. 692 733 032  
email: a.koszarska@wp.pl

“BIBLIOTHECA”  
ANNA KOSZARSKA  
32-020 Wieliczka, ul. Wygoda 37  
NIP 676-15930-28, REGON 356546602





## KARTA TYTUŁOWA DANE DOTYCZĄCE OBIEKTU

- **rodzaj:** ołtarz boczny p.w. „Św. Antoniego”  
ołtarz boczny p.w. „Św. Barbary”  
Ołtarze stanowią elementy wyposażenia kościoła parafialnego  
p.w. Wszystkich Świętych w Łaziskach Rybnickich
- **artysta:** nieznany
- **czas powstania obiektu:** XIX wiek
- **określenie obiektu:** Ołtarze boczne stanowiące komplet, architektoniczne, przyściennie,  
struktury architektoniczne, elementy snycerskie wykonane z  
drewna pokryte imitacją złota  
W ołtarzu św. Antoniego 3 rzeźby drewniane.  
W centralnej niszy figura „Św. Antoniego Padewskiego” po bokach  
św. Alojzego Gonzagi oraz św. Dominika.  
W ołtarzu św. Barbary 3 rzeźby drewniane.  
W centralnej niszy figura „Św. Barbary”, po bokach figura  
Niepokalanego Serca Marii oraz figura Serca Pana Jezusa
- **wymiary:** 390cm x 150cm x 70cm
- **kształt obiektu:** wpisany w prostopadłościan
- **użytkownik obiektu:** Parafia rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Łaziskach  
Rybnickich, ul. Kopernika 2, 44-340 Łaziska Rybnickie,  
gmina Godów, powiat wodzisławski, województwo śląskie
- **autor opracowania:** mgr Anna Koszarska – Konserwator Dziej Sztuki,  
ul. Wygoda 37, 32-020 Wieliczka,  
tel. 692 733 032, email: a.koszarska@wp.pl



## HISTORIA OBIEKTU

Według badań dendrologicznych przeprowadzonych w 2008 roku przez Aleksandra Koniecznego z Pracowni Dendrochronologii i Badań Architektury w Toruniu na zlecenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach ustalono powstanie kościoła na rok 1466-1467.

Układ przestrzenny kościoła tworzy jego korpus i dostawiona od zachodu wieża. W skład korpusu wchodzi nawa, złożona na planie zbliżonym do kwadratu oraz węższe i prostokątne prezbiterium zamknięte trójboczną absydą, a także przylegająca do niego od północy murowana zakrystia. Kościół zbudowany z belek sosnowych łączonych na zrąb, spoczywających na podwalinie fundamentowanej z dębowych klinów tzw. peckach, które stanowią ogromną rzadkość w drewnianym budownictwie sakralnym na Górnym Śląsku.

Wieża wzniesiona jest w konstrukcji słupowej na planie kwadratu u podstawy i zwężających się ku górze ścianach obitych gontem.

Do północnej ściany prezbiterium kościoła przylega murowana zakrystia z 1870 roku.

Nawa i prezbiterium nakryte są wspólnym dachem siodłowym. W szczycie dachu między nawą a prezbiterium wbudowana jest ośmioboczna wieżyczka z otwartą latarnią i sygnaturką wewnątrz. Cały dach pobity jest gontem. Zakończenie wieży stanowi ośmioboczny hełm baniasty pokryty gontem. Podobnym hełmem o barokowym, cebulastym kształcie nakryta została wieżyczka.

Na zewnątrz kościół otoczony jest z wyjątkiem zakrystii i zachodniej strony wieży sobotami. Powyżej sobót ściany nawy i prezbiterium szalowane są deskami.

Wnętrze kościoła jest typu salowego z jedną nawą o zbliżonej do prezbiterium szerokości oraz jednolitym stropie. W nawie strop obniżony po bokach i przechodzący w skośnie założone płaszczyzny tworzące fasety, a w prezbiterium mającym postać pozornej, spłaszczonej kolebki. Po środku nawy stoi ośmioboczna kolumna, na której wsparta jest konstrukcja dachu wraz ze stropem.

Ołtarz główny późnobarokowy x XVIII wieku – z dwoma skrzydłami z wcześniejszego ołtarza XVI-wiecznego. Z tego samego ołtarz prawdopodobnie pochodzi rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem.

Przy północnej i południowej ścianie nawy u zbiegu z prezbiterium znajdują się dwa ołtarze boczne. Obydwa posiadają formę architektoniczną typową dla neogotyku z XIX wieku. Składają się ze skrzyniowej mensy, predelli z tabernakulum na środku oraz retabulum z trzema niszami (środkową wyższą i szerszą od bocznych), w których stoją rzeźby. Nisze ujęte

są kolumnienkami, mają ostrołukowy wykrój, a wieńczą je trójkątne szczyty – wimperki, zdobione maswerkami oraz pinaklami z kwiatonami. Ołtarz przy ścianie północnej poświęcony jest św. Antoniemu Padewskiemu, drugi ołtarz poświęcony św. Barbarze.

Kolejnym elementem jest ambona zawieszona na północnej ścianie pochodząca z I p. XVIII wieku.

Pod południową ścianą stoi XVIII-wieczna chrzcielnica.

Polichromia na ścianach pochodzi z 1560 roku. Polichromie na stropie nawy i prezbiterium pochodzą z 1948 roku. Dekoracja malarska z przedstawieniami figuralnymi i motywami stylizowanych roślin.



## OPIS FORMALNO-ARTYSTYCZNY

Ołtarz boczny p.w. św. Antoniego Padewskiego – czas powstania XIX w.,  
wym.: 390cm x 150cm x 70cm.

Ołtarz stoi przy północnej ścianie nawy kościoła, składa się ze skrzynkowej mensy i nastawy ołtarzowej z rzeźbami w trzech niszach. Czworoboczna mensa z płytą czołową zdobioną dwoma kolumnami w narożnikach i trzema prostokątnymi płycinami z arabeskowymi motywami. Środkowa płycina z wycięciem o wykroju migdałowym i szarfowym motywem nałożonym na arabeskę i wycięcia skrajnych płycin trójlistne. Cokół nastawy ołtarzowej zdobiony maswerkowymi płycinami, na osi skrzynkowe tabernakulum. Górna część nastawy złożona z trzech symetrycznych nisz – z najwyższą środkową i niższymi bocznymi, zwieńczonymi trójkątnymi szczytami. Nisze oddzielone od siebie zdwojonymi kolumnienkami o gotyckich roślinnych kapitelach. Wykroje nisz ostrołukowe, boczne nisz z trójlistnymi maswerkami, w szczytach maswerkowe prześwity, trójlistny (w środkowym) i czworolistne (w bocznych). Szczyty zdobione żabkami oraz wysokimi sterczynami zakończonymi fialami. Pinakle rozmieszczone na przedłużeniach kolumniek oddzielających niszę oraz w najwyższych punktach zniszczeń.

W centralnej niszy umieszczona figura św. Antoniego Padewskiego z Dzieciątkiem. Święty ukazany w brązowym habicie franciszkańskim, przepasany sznurem i w tonsurze na głowie. Lewą ręką podtrzymuje Dzieciątko Jezus, w prawej trzyma zamkniętą książkę. Dzieciątko siedzące bokiem, zwrócone w stronę świętego, ubrane w białą tunikę i złoty płaszcz, w lewej ręce trzyma kwiat lilii. W niszy z lewej strony rzeźba św. Alojzego Gonzagi, w czarnej sutannie i białej komży z szerokimi rękawami, lamowanej złotem. W lewej ręce świętego uniesiony krzyż z figurą Chrystusa. W niszy po prawej stronie figura św. Dominika w białym habicie dominikańskim z czarną peleryną. W lewej ręce świętego księga, prawa w geście błogosławieństwa. Zaplecki nisz w kolorze jasnoblękitnym, oprawa architektoniczna ołtarza ciemnobrązowa ze złożonymi kolumnienkami i fialami, mensa w kolorze ciepłego brązu ze złotymi przetarciami, kolumnami i jasnoniebieskim detalem.

Ołtarz boczny p.w. św. Barbary – czas powstania XIX w.

Wymiary: 390cm x 150 cm x 70 cm.

Ołtarz stoi na południowej ścianie nawy kościoła. Składa się ze skrzynkowej mensy i nastawy ołtarzowej z rzeźbami w trzech niszach. Mensa otwarta, bez płyty czołowej, we wnęce leżąca rzeźba ukazująca scenę Zaśnięcia Matki Bożej. Postać Marii leżąca na wznak ze złożonymi na piersi rękoma, ubrana w białą szatę i błękitny płaszcz, na głowie welon z wieńcem różanym. Poślanie białe, lekko uniesione z płaską poduszką pod głową, prześcieradło jasnoniebieskie dekorowane różami. Wnęka o jasnoniebieskich ścianach, z trzema płycinami na zaplecku, zdobionymi trójlistnymi maswerkami. Cokół nastawy ołtarzowej zdobiony maswerkowymi płycinami ze skrzynkowym tabernakulum o drzwiach dekorowanych motywami kłosów zboża i winnej latorośli. Przed tabernakulum i bocznymi



polami cokołu dostawione półki o ściętych narożach. Górna część nastawy złożona z trzech nisz zwieńczonych trójkątnymi szczytami, ze środkową niszą wyższą i szerszą od bocznych. Nisze o ostrołukowym wykroju z wielolistnym maswerkiem, oddzielone od siebie kolumnkami z liściastymi kapitelami. Szczyty zdobione sterczynami zakończonymi fialami. Przed środkową niszą nadwieszony ażurowy baldachim z trzema pinaklami.

W środkowej niszy figura św. Barbary, u stóp której stoi okrągła wieża z krenelażem. Święta w prawej ręce trzyma księgę, na której stoi kielich, lewą ręką podtrzymuje miecz i liść palmowy. Święta w złotej koronie na głowie, ubrana w niebieską szatę i purpurowy płaszcz ze złotą podbitką. W niszy z lewej strony figura Niepokalanego Serca Marii stojąca na cokole w kształcie kielicha. Postać Matki Bożej w białej szacie, welonie i błękitnym płaszczu lamowanym złotem, lekko pochylona, prawą ręką wskazuje na gorejące serce, lewą w dół w stronę klęczących przy ołtarzu. W niszy z prawej strony figura Serca Pana Jezusa na cokole jak w niszy lewej. Chrystus w białej szacie i purpurowym płaszczu ze złotą podbitką przewieszonym na skos, lewą ręką wskazuje na gorejące serce, prawą trzyma uniesioną w geście błogosławieństwa. Zaplecki nisz w kolorze jasnoniebieskim. Oprawa ołtarza ciemnobrązowa ze złożonymi kolumnkami i fialami. Tło maswerkowych płycin niebieskie, rysunek maswerków czerwono-złoty.



## BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU PRZED KONSERWACJĄ

Strukturę ołtarzy wykonano z drewna iglastego. Elementy snycerki drewnianej wyrzeźbione są z drewna liściastego. Powierzchnię ołtarzy pokryto zapewne zaprawą kredowo-klejową. Warstwa malarska olejna. Fragmenty złożone pokryte są imitacjami złota. polichromii  
Stan  
i złożów zostanie dokładnie określony po uszczegółowieniu badań przed rozpoczęciem prac konserwatorskich.

## STAN ZACHOWANIA OBIEKTU

Konstrukcja ołtarzy jest niestabilna, wyraźnie widoczne są przekrzywienia nastawy ołtarzy. Struktura drewna osłabiona jest w miejscach zaatakowanych przez drewnojady. Występuje tu kołatek domowy *Canobium punctatum*. Połączenia poszczególnych elementów struktur są rozluźnione. W wielu miejscach drewno na listwach i narożnikach jest uszkodzone mechanicznie. Na strukturze widoczne są niewielkie pęknięcia wywołane zmianami wilgotności i temperatury. Na krawędziach i profilach występują mechaniczne uszkodzenia i przetarcia warstwy malarskiej. Pęknięcia i uszkodzenia występują również na łączeniach desek. Elementy złożone pokryte szlagmetalem.



## WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Ołtarze stanowią elementy wyposażenia drewnianego kościoła. Konserwacja tych obiektów jest konieczna ze względu na ich zły stan zachowania.

Prace konserwatorskie zostaną poprzedzone wykonaniem szczegółowej dokumentacji fotograficznej oraz badaniami stratygraficznymi obiektu w celu określenia zasięgu ewentualnych przemalowań i ustalenia pierwotnej kolorystyki, używanych środków i technologii wykonania.

Zakłada się demontaż ołtarzy i prowadzenie prac w pracowni konserwatorskiej. Podczas demontażu zostanie wykonana inwentaryzacja poszczególnych elementów. Ułatwi to montaż fragmentów po zakończeniu prac konserwatorskich.

Przy ołtarzach przeprowadzona zostanie pełna konserwacja techniczna i estetyczna.

Po przetransportowaniu do pracowni poszczególne elementy zostaną oczyszczone z brudu i kurzu mechanicznie i chemicznie.

Zaatakowane przez drewnojady i grzyby partie ołtarza należy zdezynfekować, a w przypadku osłabionej struktury drewna wzmocnić poprzez przeprowadzenie zabiegu impregnacji strukturalnej.

Elementy konstrukcyjne zniszczone i osłabione przez drewnojady należy wymienić na nowe z użyciem tego samego rodzaju drewna. Brakujące elementy uzupełnione będą wstawkami drewnianymi, a szczeliny wypełnione kitem drewnopodobnym w celu ustabilizowania konstrukcji.

Wszystkie wtórne warstwy zostaną usunięte w celu odkrycia warstwy oryginalnej autorskiej.

Ubytki zaprawy wypełnią kity kredowo-klejowe.

Polichromia w miejscach ubytków zostanie wyretuszowana kolorem scalającym farbami „Mimeri”. Całość warstwy malarskiej będzie pokryta werniksem matowym żywiczno-woskowym.

Elementy snycerki drewnianej: wałki, półwałki zostaną pokryte złotem – technologia ustalona będzie po rozczytaniu obiektu i ustaleniach na komisji konserwatorskiej.

Wszystkie prace zostaną poprzedzone próbami działania i wpływu na obiekt materiałów i środków używanych w procesie prac konserwatorskich. Próby te pozwolą na właściwy dobór metod działania. Rozwiązania estetyczne oraz wszelkie wątpliwości ustalone zostaną podczas komisji i akceptacji właściciela w obecności przedstawicieli Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków – delegatura w Katowicach.

Po zakończeniu prac ołtarze zostaną przewiezione i zamontowane na miejscu w kościele.

Całość prac zakończy wykonanie dokumentacji konserwatorskiej opisowej i fotograficznej.



## PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Szczegółowy program prac zostanie dopracowany po przeprowadzeniu badań mających na celu rozpoznanie stratygrafii obiektu, w szczególności warstw malarskich i partii złożonych, jak i budowy technologicznej. Badania te pozwolą określić rodzaj użytych materiałów, zastosowanej technologii oraz zmian w kolorystyce ołtarza ze szczególnym uwzględnieniem ustalenia kolorystyki pierwotnej oraz technologii złoceń. Próby z zastosowaniem określonych środków chemicznych pozwolą również na dobór optymalnych materiałów użytych następnie do planowanych prac.

Na obecnym etapie wiedzy o ołtarzu, jego stanie zachowania i budowie technologicznej zakłada się:

1. Wykonanie szczegółowej dokumentacji konserwatorskiej stanu zachowania obiektu przed rozpoczęciem prac
2. Demontaż, zabezpieczenie i transport elementów do pracowni konserwatorskiej
3. Oczyszczenie z zabrudzeń mechanicznie i chemicznie – skansol, detergenty, terpentyna.
4. Dezynfekcja i dezynsekcja elementów drewnianych – Hylotox
5. Impregnacja drewna przez powlekanie – Hekol w acetonie
6. Wzmocnienie konstrukcji, wymiana zniszczonych elementów drewna, wzmocnienie łączy.
7. Uzupełnienie ubytków drewna – fleki, kity drzewne
8. Podklejenie odpajającej się zaprawy – coletta, 5%-owy klej króliczy lub Acril 33 firmy Kremer
9. Montaż konstrukcji wzmacniającej
10. Usunięcie wtórnych nawarstwień i ewentualnych przemalowań na warstwie polichromowanej struktury rzeźb i partii złożonych – mechanicznie i chemicznie przy użyciu rozpuszczalników organicznych
11. Sklejenie pęknięć drewna przy użyciu 45%-owego kleju skórniego oraz kołków drewnianych lub w przypadku niewystarczających rezultatów tej metody użycie dodatków środka syntetycznego
12. Uzupełnienie ubytków i rekonstrukcji zapraw kredowo-klejowych w partiach złożonych i polichromowanych figur
13. Wykonanie retuszy złoceń – technika do ustalenia na komisji konserwatorskiej
14. Ewentualne wykonanie rekonstrukcji pierwotnej warstwy malarskiej lub scalenie kolorystyczne ubytków farbami olejno-żywicznymi Mimeri Restauro – metodą punktowania
15. Werniksowanie partii polichromowanych półmatowym werniksem damarowo-woskowym
16. Montaż ołtarza przy pomocy kołków drewnianych, jednak w miejscach koniecznych użycie śrub ze stali hartowanej i wkrętów typu spax, mosiężnych. Przysłonięcie główek spaxów po montażu warstwą wykończeniową
17. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej opisowej i fotograficznej



## KOSZTORYS

Konserwacja 2-ch ołtarzy bocznych  
p.w. św. Antoniego oraz św. Barbary  
Kościół p.w. Wszystkich Świętych  
ŁAZISKA RYBNICKIE

Kosztorys został sporządzony w oparciu o Zasady Wynagradzania Artystów Plastyków – Konserwatorów Dzieł Sztuki, Twórców Dzieł z dziedziny Konserwacji Dzieł Sztuki – wprowadzone Uchwałą Rady Naczelnej Polskiej Izby Artystów Konserwatorów Dzieł Sztuki z dnia 02.11.1992r. oraz kalkulacji własnej. Wskaźnikiem wyceny według w/w zasad cennikowych jest procent od podstawy naliczania tj. wysokości średniej krajowej (wg I kwartału 2023r. – 6883,96 zł).

Zakres prac objętych kosztorysem dotyczy następujących zabiegów konserwatorskich:

1. Szczegółowa dokumentacja konserwatorska przed konserwacją.
2. Demontaż, zabezpieczenie, transport.
3. Oczyszczenie z zabrudzeń.
4. Dezynfekcja, dezynsekcja elementów drewnianych.
5. Impregnacja drewna.
6. Wzmocnienie konstrukcji, wymiana zniszczonych elementów.
7. Uzupełnienie ubytków drewna – fleki, kity.
8. Podklejenie odpajającej się zaprawy.
9. Montaż konstrukcji wzmacniającej.
10. Usunięcie wtórnych nawarstwień.
11. Sklejenie pęknięć drewna.
12. Uzupełnienie ubytków zapraw.
13. Wykonanie retuszy złocień.
14. Punktowanie warstw malarskich.
15. Położenie werniksu.
16. Montaż ołtarzy.
17. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

1. Struktura ołtarzy pow.: 2000 dm<sup>2</sup>

Rodzaj pracy kwalifikuje się wg cennika do działu:

8.A. RZEŻBA, ELEMENTY ARCHITEKTONICZNE

8.A.10 – elementy płaskie i konstrukcyjne

|   |         |
|---|---------|
| procent podstawy naliczania.....                | 1,26%   |
| cena konserwacji za 1dm <sup>2</sup> .....      | 15,83zł |
| stopień rewaloryzacji.....                      | 25%     |
| 2000dm <sup>2</sup> x 15,83zł x 2,5 = 79 150 zł |         |





Fot. 1. Łaziska Rybnickie - drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych.  
Ottaw Doering p.w. św. Barbary - stan przed konsekcją





Fot 2. Łaziska Rybnickie - kościół p.w. Wszystkich Świętych  
fragment ołtarza p.w. „św. Barbary” - stan przed konserwacją



Fot 3. Łaziska Rybnickie - kościół p.w. Wszystkich Świętych  
fragment ołtarza - stan przed konserwacją





Fot 4. Łaziska Rybnickie - drewniany Kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- rzeźba św. Barbary z ołtarza bocznego p.w. św. Barbary  
- stan przed konserwacją





Fot B. Łaziska Rybnickie - drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych.  
fragment ołtarza bocznego p.w. św Barbary - stan przed konserwacją





Fot. Głaziska Rybnickie - drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- ołtarz boczny p.w. św. Antoniego - stan przed konserwacją





Fot 7 Łaziska Rybnickie - drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- fragment ołtarza bocznego p.w. św. Antoniego - stan przed konserwacją



Fot 8. Łaziska Rybnickie - drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych  
- fragment ołtarza bocznego p.w. św. Antoniego - stan przed konserwacją





Fot. 2. Łaziska Rybnickie - drewniany kościół pw. Wszystkich Świętych  
- ołtarz boczny p.w. św. Antoniego - stan przed konserwacją